

ผลกระทบของการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Effects of Green Accounting Implementation on Operational Success of Listed
Companies in The Stock Exchange of Thailand

(Received: November 12, 2023; Revised: January 3, 2024; Accepted: February 23, 2024)

พิมพารัตน์ ใจหมั่น¹ ณัฐนันท์ ฐิตียาปราโมทย์² สุขเกษม ลางคุลเสน²
Pimparat Jaiman¹ Natthanant Thitiyapramote² Sukasem Langkhunsan²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม กิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม การรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม และการวัดและประเมินผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 817 ราย แบบสอบถามตอบกลับจำนวน 166 ราย ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี และผู้จัดการฝ่ายบัญชี

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม กิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม และการวัดและประเมินผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ด้านการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดการบัญชีสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ และสร้างความสำเร็จในการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ความสำเร็จในการดำเนินงาน บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง e-mail: pimparat30@gmail.com
Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University

Abstract

This research aims to study the effect of green accounting implementation on environmental accounting strategies, environmental activities, environmental information reporting, and accounting measurement and evaluation of impacts affecting operational success of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The study uses a questionnaire to collect data from a population of 817 listed companies, with 166 responses received from accounting directors and managers.

The findings indicate that green accounting implementation on environmental accounting strategies, environmental activities and accounting measurement and evaluation of impacts positively influence the operational success of listed companies in Thailand, with significant statistical implications. However, environmental information reporting does not show a significant statistical impact. The results can be used as guidelines for improving, developing, and enhancing the effectiveness of environmental accounting practices to achieve operational success.

Keywords: Green Accounting Implementation, Operational Success, Listed Companies

บทนำ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2569 ประเทศไทยจะมีประชากรที่อยู่อาศัยในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 60 จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้น ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2566) สำหรับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ส่วนใหญ่มักเป็นผลมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ จำกัดโดยขาดความรับผิดชอบจนส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตและการดำรงชีวิตของมนุษย์ ภาคธุรกิจจึงควรให้ความสำคัญและแสดงความรับผิดชอบต่อชุมชนทั้งที่อยู่ใกล้กับสถานประกอบการและชุมชนที่อยู่ห่างไกลออกไป โดยบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและควบคุม ไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบที่รบกวนหรือสร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนและสังคม ควบคู่กับการพัฒนา ชุมชนให้เติบโตไปพร้อมกับการเติบโตของธุรกิจ (ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน, 2566)

การดำเนินงานของภาคธุรกิจต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน อาทิ ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมของธุรกิจด้วย เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้แก่องค์กรและ

การเติบโตได้ในระยะยาว ถ้าทุกภาคส่วนนำกลยุทธ์ที่ดีและโดดเด่นมาปรับรูปแบบองค์กร สร้างวัฒนธรรม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจขององค์กรจะสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานแก่องค์กร (ภาวินีย์ ธนาอนวัช, 2563, น. 118) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคธุรกิจต้องใส่ใจและพัฒนาธุรกิจของตนเอง เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจกับชุมชนและสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลและเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้ออกแบบชุดเส้นทางการเป็นธุรกิจยั่งยืน หรือ Sustainable Business ที่เรียกว่า “Sustainable Business Development Roadmap” สำหรับธุรกิจขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางรากฐานความยั่งยืน 2) การขับเคลื่อนธุรกิจยั่งยืน 3) การพัฒนาต่อยอด 4) การมุ่งสู่ธุรกิจยั่งยืน เพื่อสะท้อนถึงทิศทางการจัดการพลังงานและทรัพยากรขององค์กรอย่างคุ้มค่า อีกทั้งคำนึงถึงการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566)

การขยายตัวของภาคธุรกิจ ประกอบกับกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรมมักส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นที่มาของการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting) ซึ่งถือเป็นวิวัฒนาการทางการบัญชีแขนงหนึ่งที่นักบัญชีสมัยใหม่ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ รวมทั้งการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนหรือบุคคลภายนอกในเรื่องการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (อัญชลีพร ไสสุทธิ์, ณัฐนันท์ ฐิตียาปราโมทย์ และ สุขเกษม ลางกุลเสน, 2563, น. 30) การบัญชีสิ่งแวดล้อม จึงเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อธุรกิจที่ควรจะมีต่อสิ่งแวดล้อมในการเปิดเผยข้อมูลและช่วยกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงผู้บริหารต้องคำนึงถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลกระทบจากการดำเนินงานของกิจการที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (นริศรา อยู่จรรยา และ สุชาดา เจียมสกุล, 2561, น. 85-86) แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะสำหรับการวัดมูลค่าและการแสดงรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน แนวทางปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจึงอ้างอิงกับความต้องการข้อมูลของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อเกิดรายการและเหตุการณ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม นักบัญชีจะต้องพิจารณาถึงกรอบแนวคิดและมาตรฐานทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปฏิบัติกับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีในการรับรู้การวัดมูลค่าการแสดงรายการ และการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม (จริยา รอดจันทร์, ไพโรจน์ พรหมจัน และ รุ่งอรุณ ดวงจันทร์, 2564, น. 163)

การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม จึงช่วยให้กิจการสามารถตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่กิจการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กร ควบคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในสังคม (เบญจจรรยา วัฒนกุล, สุทธาพัฒน์ อมรเรืองตระกูล, ณัฐธยาน์ โชคกนกนภา, จรุณ ชำนาญไพร, สุภาสินีย์ ปริญญานิพนธ์ และ ชนิตาภา

ดีสุขนันต์, 2564, น. 65) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน CSR ในเอกสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ ได้แก่ รายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในเว็บไซต์ของบริษัท และแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (แบบ 69-1)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาผลกระทบของการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากสถานะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการต้องมีการปรับตัว และพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสีย และผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาผลกระทบของการวัดและประเมินผลทางการบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดการบัญชีสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ และสร้างความสำเร็จในการดำเนินงาน
3. ประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ที่สนใจที่ต้องการศึกษาในเรื่องการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 2 กิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 3 การรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 4 การวัดและประเมินผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในงานวิจัยนี้ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม กิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม การรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม และการวัดและประเมินผลทางการบัญชี ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ภาพลักษณ์ขององค์กร ความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสีย และผลการดำเนินงาน

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ในฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 817 บริษัท ข้อมูล ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2566

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม

การบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting) เกิดขึ้นในปี 1970 เป็นผลมาจากการเพิ่มความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและความห่วงใยต่อสวัสดิการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (University of Canterbury, New Zealand, 2012) การบัญชีสิ่งแวดล้อมถือเป็นการบัญชีแนวคิดใหม่ โดยการนำเอาแนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาประยุกต์เข้ากับหลักการทางบัญชี ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมากจากนักบัญชีทั่วโลก ทั้งนี้ยังมีความพยายามที่จะนำไปใช้ปฏิบัติเช่นเดียวกับหลักบัญชีอื่น ๆ ที่ใช้ในปัจจุบัน การบัญชีสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

ในสังคมได้ โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความรับผิดชอบของธุรกิจที่ควรมีต่อสิ่งแวดล้อม ในการเปิดเผยข้อมูลการนำเสนอรายงาน และมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจได้รับรู้ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552, น. 21-24)

การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมมี 4 ด้าน ได้แก่

1. กลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting Strategy) เป็นแนวทางที่ใช้ในการดำเนินงาน การกำหนดตำแหน่ง คุณลักษณะที่น่าจะเป็นของกิจการทางด้านบัญชีสิ่งแวดล้อม (พัทธยา เห็นกลาง, 2566, น. 30-43) โดยผู้บริหารจะต้องเลือกใช้แนวทางที่เหมาะสมกับธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจใช้ทรัพยากรและศักยภาพเพื่อสร้างโอกาส ทิศทางในการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานให้แข็งแกร่ง เกิดประโยชน์ในการแข่งขัน ลดต้นทุน และจัดบกร่องให้แก่องค์กร

2. กิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Activity) เป็นแนวคิดในการดำเนินกิจกรรม เพื่อตอบสนองสังคมของภาคธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบและความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมด้วยทรัพยากรที่อยู่ทั้งในและนอกกิจการ (ปพฤกษ์บาร์มี อุตสาหะวานิชกิจ, 2560, น. 27-56) ซึ่งถือเป็นการคืนกำไรให้กับสังคมและส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งพนักงาน ลูกค้า คู่ค้า คู่แข่งขัน ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กร ตลอดจนเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ธุรกิจด้วย

3. การรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Information Reporting) เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (จริยา รอดจันทร์, ไพโรจน์ พรหมจัน และ รุ่งอรุณ ดวงจันทร์, 2564, น. 155-170) การรายงานถึงความรับผิดชอบต่อองค์กรควรมีและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจกรรม ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและจรรยาบรรณขององค์กร

4. การวัดและประเมินผลทางการบัญชี (Accounting Measurement and Evaluation) เป็นกระบวนการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการ (จริยา รอดจันทร์, ไพโรจน์ พรหมจัน และ รุ่งอรุณ ดวงจันทร์, 2564, น. 155-170) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือส่วนได้เสียอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนในด้านการเงิน ลูกค้า กระบวนการภายใน และการเรียนรู้และการพัฒนาทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานโดยจะบันทึกและรับรู้รายการเป็นองค์ประกอบของงบการเงิน

ทฤษฎีที่ใช้สนับสนุนกรอบแนวคิดการวิจัย

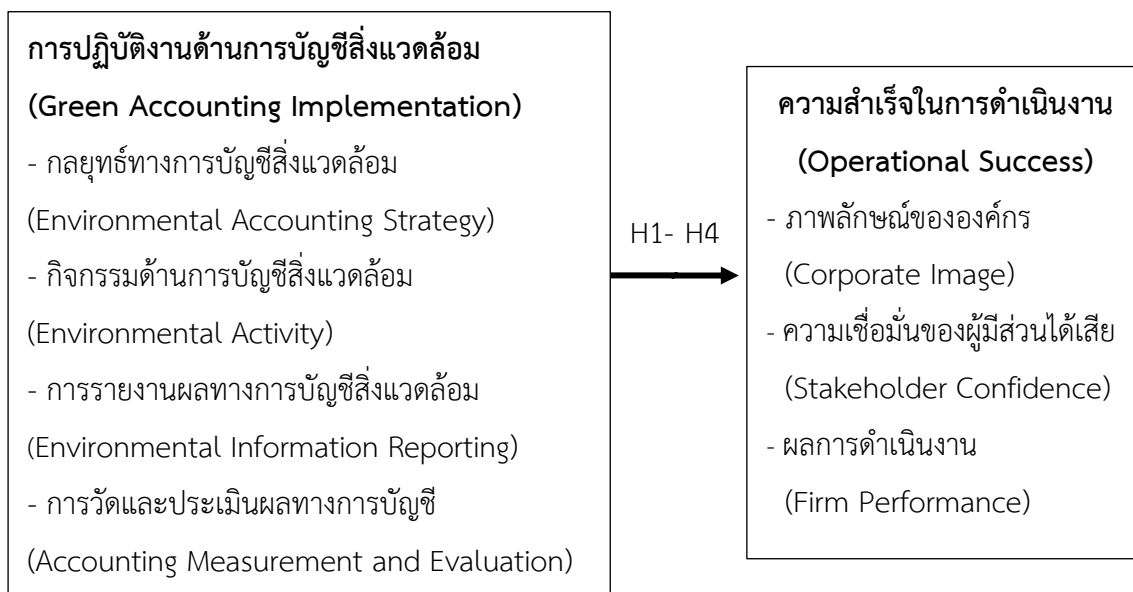
ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้เพื่ออธิบายว่าการดำเนินธุรกิจของบริษัทเกิดจากการที่บริษัทนั้นได้รับสิทธิและอำนาจจากสังคมในการนำทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลไปใช้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยบริษัทจะต้องดำเนินธุรกิจ

ให้ตรงตามความคาดหวังของสังคม ให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงการทำลายสิ่งแวดล้อม (ธกานต์ ชาติวงศ์, 2560, น. 206-207) สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลีพร ใสสุทธิ, ณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์ และ สุขเกษม กลางกุลเสน (2563) พบว่าการที่กิจการดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จหรืออยู่รอดในระยะยาวนั้น องค์กรควรคำนึงถึงความต้องการของสังคมเป็นหลัก จะทำให้ตอบสนองความคาดหวังของสังคม และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น องค์กรจึงต้องใช้กลยุทธ์เพื่อสร้างและรักษาความชอบธรรมขององค์กรให้ดำรงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุความชอบธรรมในระดับการเป็นองค์กรที่มีคุณค่าจนเป็นที่ยอมรับจากสังคม

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ เพื่ออธิบายถึงผู้บริหารว่าควรสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ไม่ควรใส่ใจเพียงผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรเพียงอย่างเดียว Barnard (1938) การจัดให้มีกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม จะทำให้กิจการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและตอบแทนคืนสู่สังคมอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ในเก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 817 บริษัท (ข้อมูล ณ 19 กุมภาพันธ์ 2566) จากนั้นคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแทนค่าในสูตรของ Taro Yamane (1967, p. 125) จากขนาดของกลุ่มประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 บริษัท ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม (Key Informants) คือ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี และผู้จัดการฝ่ายบัญชี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ ผู้จัดทำได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด จำนวน 817 บริษัท เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 เดือน มีการตอบกลับ จำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 13.83 แต่เนื่องจากอัตราการตอบกลับไม่ถึงร้อยละ 20 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการส่ง E-mail ไปยังบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (เพิ่มเติม) ได้รับ

การตอบกลับเพิ่มจำนวน 53 ฉบับ รวมแล้วได้รับการตอบกลับจำนวน 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 20.32

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ โดยเป็นคำถามให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน จำนวน 13 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 3) และ 4) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก คือ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามลำดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 67)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาสามารถนำมาใช้ได้ (สุวิมล ติรภานันท์, 2548, น. 201) ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยไม่ได้ตัดข้อคำถามใด ๆ ออกจากมาตรวัดตัวแปร นอกจากนี้ได้มีการคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) ต้องมีค่ามากกว่า 0.40 (Nunnally & Bernstein, 1994, pp. 248-292) ซึ่งงานวิจัยนี้มี ค่า Factor Loadings ระหว่าง 0.648-0.903

3.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.862-0.961 ซึ่งมากกว่า 0.70 (Koschate & Gartner, 2015, pp. 171-195) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำมาใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามและจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 817 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับมา จำนวน 166 ฉบับ อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 20.32 มีจำนวนมากพอที่จะอ้างอิงต่อประชากรทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนในเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมดและสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และแปลผลในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำรหัสของข้อมูลที่ได้มาประมวลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิจัย โดยทดสอบสมมติฐานทางสถิติตามที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$OS = \alpha + \beta_1 EAS + \beta_2 EAC + \beta_3 EIR + \beta_4 AME + \varepsilon$$

OS แทน ความสำเร็จในการดำเนินงาน

EAS แทน กลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม

EAC แทน กิจกรรมการบัญชีสิ่งแวดล้อม

EIR แทน การรายงานผลการบัญชีสิ่งแวดล้อม

AME แทน การวัดและประเมินผลทางการบัญชี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.25) มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี (จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.16) สถานภาพสมรส (จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.02) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.42) ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการฝ่ายบัญชี (จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.37) มีประสบการณ์การทำงาน 11 - 20 ปี (จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.73) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท (จำนวน 128 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.11)

2. ข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า รูปแบบธุรกิจเป็นบริษัทมหาชน โดยมีประเภทของธุรกิจเป็นลักษณะสินค้าอุตสาหกรรม (จำนวน 39 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.49) ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจมากกว่า 15 ปี (จำนวน 128 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.11) จำนวนทุนจดทะเบียนมากกว่า 100 ล้านบาท (จำนวน 146 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 87.95) มีจำนวนพนักงานในปัจจุบันมากกว่า 300 คน (จำนวน 94 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 56.63) ส่วนใหญ่ไม่เคยจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม (จำนวน 75 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 45.18) และส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมไว้ในรายงานประจำปี (จำนวน 89 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 53.61) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า VIFs เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า VIFs

ตัวแปร	OS	EAS	EAC	EIR	AME	VIF _s
$\bar{x}$	4.333	4.182	4.258	4.233	4.282	
S.D.	0.499	0.588	0.572	0.580	0.548	
OS	1	0.702**	0.710**	0.539**	0.743**	
EAS		1	0.724**	0.605**	0.679**	2.582
EAC			1	0.647**	0.656**	2.636
EIR				1	0.546**	1.872
AME					1	2.108

**p<.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.239$) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.282$, S.D. = 0.548) ด้านกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.258$, S.D. = 0.572) ด้านการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.233$, S.D. = 0.580) และด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.182$, S.D. = 0.588) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น จึงทำการทดสอบทางสถิติ พบว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ

การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีค่าตั้งแต่ 1.872–2.636 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน (Black, 2006, p. 585) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความสำเร็จในการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.539 – 0.743

4. ผลการทดสอบผลกระทบของสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุด้วยวิธี Stepwise ของตัวแปรอิสระรายด้าน พบว่า ตัวแปรการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมและด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงาน ส่วนด้านการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบท่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Green Accounting Implementation)	ความสำเร็จในการดำเนินงาน		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	-6.261	0.046	0.000	
กลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting Strategy : EAS)	0.219	0.074	2.958	0.004*
กิจกรรมด้านบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Activity : EAC)	0.284	0.075	3.792	0.000**
การรายงานผลการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Information Reporting : EIR)	0.000	0.063	0.002	0.998

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Green Accounting Implementation)	ความสำเร็จในการดำเนินงาน		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน		
การวัดและประเมินผลทางการบัญชี (Accounting Measurement and Evaluation : AME)	0.408	0.067	6.105	0.000**
F = 77.599 R = 0.811 AdjR ² = 0.650				

*p<.05, **p<.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.219, p < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ด้านกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมและด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\beta = 0.284, p < 0.01$ $\beta = 0.408, p < 0.01$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 และ 4 ตามลำดับ โดยมีค่าพยากรณ์ร้อยละ 65.00 สำหรับการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการรายงานผลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบท่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมด้านบัญชีสิ่งแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี มาทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยอีกครั้งหนึ่ง สามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$OS = -6.257 + 0.219(EAS) + 0.284(EAC) + 0.408(AME) + \varepsilon$$

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผลทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกลยุทธ์ทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่าการที่องค์กรมีกลยุทธ์ทางการบัญชีที่ชัดเจนมักจะส่งผลให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรมีจุดมุ่งหมายในการไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ช่วยให้บุคลากรพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เกิดความชัดเจนในการกิจ และบทบาทความเกี่ยวข้องของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทำให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563, น. 132) ซึ่งพบว่า การมีกลยุทธ์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ จะทำให้เกิดความคุ้มค่าในด้านการลงทุน เพิ่มความสามารถในการสร้างผลกำไร สร้างภาพลักษณ์ที่ดี และทำให้เกิดมูลค่าทางการเงินแก่องค์กร

1.2 การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมทางการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันองค์กรธุรกิจมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับแนวความคิดที่ว่า “ผลสำเร็จทางธุรกิจ ไม่สามารถวัดได้แค่เพียงผลประกอบการ แต่องค์กรธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต้องสามารถตอบสนอง ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อองค์กรนั้น ๆ ด้วย” ด้วยเหตุนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ภาคธุรกิจให้ความใส่ใจ และพัฒนาธุรกิจของตนเอง เพื่อสร้างความไว้วางใจและเชื่อใจซึ่งกันและกัน ให้เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจกับชุมชนและสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลและเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน ส่งผลดีต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม จะเห็นว่าการที่องค์กรธุรกิจจัดให้มีกิจกรรมด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Activity) ถือเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความเชื่อมั่นในกิจการ รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปทุกษ์บาร์มี อุตสาหะวาณิชกิจ (2560, น. 27) ซึ่งพบว่า การลงทุนด้าน

กิจกรรมทางการเงินบัญชีสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลลัพธ์ของธุรกิจ ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ

1.3 การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดและประเมินผลทางการเงินบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลทางการเงินบัญชีเป็นการประเมินความสำเร็จในการจัดทำบัญชีขององค์กร เพื่อสะท้อนถึง ความรับผิดชอบต่อข้อมูลและการปฏิบัติงานด้านการบัญชีให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหาร ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563, น. 132) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติและการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของโรงแรมกรุงศรีริเวอร์ มีผลต่อ ความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ โดยทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้น และสอดคล้องกับ งานวิจัยของสัตยา ตันจันทรพงศ์ และ พัทธิศเดชศิริ (2561, น. 131) พบว่า การเปิดเผยข้อมูล รายงานการพัฒนายังมีผลกระทบในเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ

2. การปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรายงานผลทางการเงินบัญชีสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจากการบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็น การนำเสนอข้อมูลเชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอดีตมาตรฐานการบัญชีไม่ได้บังคับให้ องค์กรธุรกิจต้องจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อนำเสนอต่อผู้ใช้งบการเงิน ประกอบกับการจัดทำบัญชี สิ่งแวดล้อมยังเป็นเรื่องใหม่และไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน การเก็บข้อมูลและการรายงาน ด้านสิ่งแวดล้อม อาจทำให้ธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้นและมีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง การรายงาน ผลการบัญชี สิ่งแวดล้อมจึงอาจไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยสุตา แหวนทองคำ, ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล, รัชนิยา บังเมฆ และ อรุณี ยศบุตร (2563, น. 21-22) พบว่า การเปิดเผยรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์ กับความสำเร็จในการดำเนินงานของกิจการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมนั้น ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าภาพรวมภายในองค์กรธุรกิจ นั้นมีการส่งเสริมและพัฒนาให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมแต่อาจยังไม่ ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง แต่หากธุรกิจใดมีกลยุทธ์ด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวัดและ ประเมินผลทางการเงินบัญชีเสมอ ควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจย่อมทำให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน

ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ทั้งด้านภาพลักษณ์ ด้านความเชื่อมั่น และส่งผลให้งบการเงินของธุรกิจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังนั้น เมื่อบริษัทเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานย่อมทำให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมในมิติต่าง ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยควรมีการทดสอบเพิ่มเติมเพื่อให้มีตัวแปรที่หลากหลายและครอบคลุมในอนาคต ควรเพิ่มมิติการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างความหลากหลายในการศึกษา เพื่อเป็นการทดสอบผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมต่อไป นอกจากนี้ยังอาจจะต้องมีการทดสอบกับธุรกิจอื่น เช่น ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าธุรกิจในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และตระหนักถึงการดำเนินธุรกิจแบบใส่ใจสิ่งแวดล้อม

รายการอ้างอิง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2566). ระบบสื่อสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก <https://eservice.deqp.go.th/> กล้วยสุตา แหวนทองคำ, ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล, รัชนิยา บังเมฆ, และ อรุณี ยศบุตร. (2563).

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อราคาหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ MAI. วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ราชชมกลานนา, 8(1), 13-23.

จริยา รอดจันทร, ไพโรจน์ พรหมจัน, และ รุ่งอรุณ ดวงจันทร์. (2564). การบัญชีตามความรับผิดชอบต่อสังคมกับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 11(1), 155-170.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). การเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://member.set.or.th/th>

ธกานต์ ขาดิวรงค์. (2560). ทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชี: จากอดีตถึงอนาคต.

วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2), 203-212.

นริศรา อยู่จรรยา และ สุชาดา เจริญสกุล. (2561). ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัท. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 15(1), 83-102.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เบญจธรา วัฒนกุล, สุทธาพัฒน์ อมรเรืองตระกูล, ณัฐธยาน์ โชคกนกนภา, จริญญา ชำนาญไพร,
สุภาสินีย์ ปริญญาณิพนธ์, และ ชนิดาภา ดีสุขอนันต์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชี
สิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ. *วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง*, 5(1), 59-66.
- ปพฤกษ์บาร์มี อุตสาหะวานิชกิจ. (2560). การบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมภาพลักษณ์องค์กร
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียความอยู่รอดของกิจการและความยั่งยืนขององค์กร.
วารสารวิทยาการจัดการ, 34(1), 27-56.
- พัทริยา เห็นกลาง. (2566). การวิเคราะห์เส้นทางกลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
ด้านสิ่งแวดล้อม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 17(2), 30-43.
- ภาวินัย ธนาอนวัช. (2563). โรงแรมสีเขียว: กลยุทธ์การบริหารจัดการและการปฏิบัติบัญชีเพื่อการ
จัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารการบัญชี
และการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(2), 117-134.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2552). การบัญชีสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 5(12), 21-24.
- ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน. (2566). *Know sustainability, environment*. สืบค้นจาก
<https://www.setsustainability.com/page/environment>
- สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และ พัทธ์ยศ เดชศิริ. (2561). ผลกระทบเชิงสาเหตุระหว่างการวางแผนภาษีกับ
ผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 38(3), 1-13.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลีพร ไสสุทธิ, ณัฐนันท์ ฐิตียาปราโมทย์, และ สุขเกษม ลางกุลเสน. (2563). นวัตกรรมทาง
การบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการอยู่รอดขององค์กร: กรณีศึกษาของธุรกิจที่ได้รับการ
รับรอง ISO 14001 ในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี*, 2(3), 29-41.
- Barnard, C. I. (1938). *The Functions of the Executive*. Cambridge, MA: Harvard
University Press.
- Black, K. (2006). *Business statistic for contemporary decision making*. (4th ed.) New York:
John Wiley & Son.
- Koschate, N., & Gartner, S. (2015). Brand trust: Scale development and validation.
Schmalenbach Business Review, 67(2), 171-195.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Taro Yamane. (1967). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

ผลกระทบของการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
ในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

University of Canterbury, New Zealand. (2012). *NZ Management Accounting Conference*.

Palmerston North: University of Canterbury.